

Nyhetsbrev från Bryssel

Nyhetsbrev september 2016

EU-enheten vid Ålands landskapsregering
informerar om vad som händer på EU-nivå.

EU-krönikan

Efter sommaruppehållet är nyhetsbrevet från Bryssel tillbaka för att hålla dig uppdaterad om vad som händer i EU. Ålandskontoret har fått en välkommen förstärkning av mariehamnaren Filip Nordlund, som kommer hjälpa till att bevaka Ålands intressen fram till slutet av januari. En händelserik höst väntar, både på det allmänpolitiska planet i efterdyningarna av Brexitomröstningen och avseende enskilda sakfrågor. Kommissionen har inlett hösten aktivt och har bl.a. presenterat ett Ålandsrelevant förslag om tv-sändningar.

Landskapsregeringens hantering av ärendet är ett bra exempel på hur en liten självstyrd region som Åland bör arbeta för att få sin röst hörd i EU. I maj presenterade det flamländska forskningscentret en empirisk studie om regioners påverkningsmöjligheter inom EU. Slutsatsen var att regioners aktivitet, inte dess storlek, är avgörande. Studien gav vissa riktlinjer för ett effektivt påverkningsarbete:

Regioner bör försöka påverka i ett så tidigt skede som möjligt. Redan i februari 2015 träffade dåvarande lantråd och kansliminister kommissionens ansvariga tjänsteman angående upphovsrättsfrågan. Därefter har dialogen upprätthållits och så sent som i somras, ca en månad före de stora vägvalen i förslaget gjordes, hade undertecknad ett konstruktivt möte med kommissionen.

Regioner bör hitta likasinnade. I första hand är det viktigt att ha den nationella regeringen på sin sida, vilket landskapsregeringen har i upphovsrättsfrågan. Därtill har vi haft ett tätt samarbete med Sydtyrolen (en tysktalande region i norra Italien) och intresseorganisationen European Language Equality Network, som representerar de ca 50 miljoner människor i Europa som talar regional- och minoritetsspråk (10 % av EU:s befolkning). Ett gemensamt ställningstagande skickades till kommissionen i juni.

Regioner bör använda argument som har bred tillämplighet. Argumenten ska inte framstå som själviska, utan ska även kunna tillämpas på andra förhållanden. Vårt ställningstagandet fick mycket positiv respons genom sitt fokus på språkliga och kulturella aspekter av upphovsrättsreformen, i kontrast mot de ekonomiska perspektiv som annars dominerar argumentationen. Detta fokus ledde till att även Ungern, med mycket ungerska minoriteter i sina grannländer, undertecknade ställningstagandet.

I vårt ställningstagande föreslog vi att principerna i satellit- och kabeldirektivet bör tillämpas även på onlinetjänster, vilket kommissionen gått på i sitt förslag. Förslaget förvånade många, eftersom starka aktörer som kommersiella tv-bolag, amerikanska studios och upphovsrättsorganisationer lobbar i motsatt riktning. Förslaget ska nu behandlas i rådet och parlamentet, så ingenting är ännu klart. Men detta exempel visar ändå att även lilla Åland har möjligheter att påverka arbetet vid EU-institutionerna.

Marcus Thörnroos, landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel

På gång i Bryssel

Talet om tillståndet i unionen

Kommissionens ordförande, Jean-Claude Juncker, höll den 14 september i Europaparlamentet i Strasbourg sitt årliga tal om tillståndet i unionen. Talet är både ett bokslut av året som gått och en blick framåt mot prioriteringar för det kommande året. Efter ett omvälvande år med flyktingkatastrofer, Brexit-omröstning och en växande EU-skepticism i flera medlemsstater fanns det mycket för kommissionens ordförande att tala om. Juncker konstaterade inledningsvis att Europeiska unionen delvis befinner sig i en existentiell kris och att mycket arbete krävs för att råda bot på den. För att stärka unionen föreslog Juncker åtgärder inom flera områden, däribland satsningar på arbetslöshetsbekämpning, ett initiativ för att alla samhällen i EU ska ha tillgång till fritt trådlöst internet år 2020, förbättrad upphovsrättslagstiftning och nya resurser till den europeiska gräns- och kustbevakning. Vid sidan av föreslagna åtgärder, betonade Juncker behovet av enighet och samförstånd i unionen. Den rådande trenden med olikartade prioriteringar hos EU-institutionerna och nationella regeringar måste få ett slut för att möjliggöra en lösning av den mångfald av problem som finns.

Roaming

Den 6 september presenterade kommissionen ett roamingförslag, som en del i målsättningen om att slopa alla roamingavgifter fr.o.m. den 15 juni 2017. Förslaget bemöttes dock av hård kritik, eftersom det ansågs begränsa den avgiftsfria roamingen alltför mycket. Enligt förslaget skulle mobiloperatörer tillåtas att införa en minimigräns för avgiftsfri roaming på minst 90 dagar och högst 30 dagar i sträck. Till följd av den hårda kritiken drog kommissionen tillbaka förslaget tre dagar senare, och den 21 september presenterades ett reviderat roamingförslag.

Det reviderade förslaget skulle göra det möjligt för alla resenärer att använda sin mobiltelefon eller surfplatta i alla andra EU-länder på samma sätt som i sitt eget EU-hemland ("roama-som-hemma"), utan de begränsningar som fanns i det tidigare förslaget. EU-invånare kommer således att betala inhemska priser när de ringer, skickar sms eller använder internet från sina mobila enheter och kommer obehindrat kunna utnyttja andra delar av sina mobilabonnemang (t.ex. månatliga datapaket). Förslaget skulle dock ge mobiloperatörerna verktyg för att förhindra missbruk där konsumenterna köper abonnemang utomlands och sedan använder det som sitt hemlandsabonnemang (permanent roaming).

Frihandelsavtal

EU:s handelsministrar träffades den 22-23 september i Bratislava, Slovakien, för att diskutera CETA och TTIP på ett informellt ministermöte. Av mötet framkom att det råder stor enighet avseende CETA, en gemensam deklARATION från EU och Kanada ska nu tas fram för att förklara och förtydliga avtalet, för att undvika missförstånd och felaktig information. Ministerrådet väntas formellt godkänna frihandelsavtalet vid ett extrainsatt handelsministermöte den 18 oktober. Frihandelsavtalet träder provisoriskt ikraft efter att Europaparlamentet godkänt det, men för fullskalig implementering krävs ratificering i samtliga medlemsstater. Handelsavtalet förväntas eliminera 98 % av rådande tariffer mellan EU och Kanada.

TTIP mötte däremot motstånd. En handfull medlemsstater uttryckte kritik, däribland Frankrike, som utöver kritik föreslog att förhandlingarna skulle avbrytas. En majoritet av medlemsstaterna önskade dock fortsätta med förhandlingarna, även om inget avtal förväntas vara klart under Obama-administrationen (läs t.o.m. 20 januari 2017).

Aktuella frågor för landskapsregeringen

Landskapsregeringens EU-enhet bevakar lagstiftningsprocessen i Bryssel och tillsammans med förvaltningens avdelningar identifieras initiativ från kommissionen som är viktiga för Åland. Nedan följer en kort sammanfattning över några aktuella ärendena. Om du vill veta mer om något ärende är du alltid välkommen att kontakta oss.

Tv-sändningar via nätet

Den 14 september presenterade kommissionen ett förslag till förordning om tv-sändningar via nätet. Förslaget skulle göra det lättare och billigare för tv-bolag att skaffa de rättigheter som behövs för att sända program gränsöverskridande via nätet. Detta sker genom att tv-bolag endast behöver skaffa rättigheter i tv-sändningens ursprungsland, och inte i några andra EU-länder (den s.k. "country-of-origin"-principen). Denna princip tillämpas redan på satellitsändningar inom ramen för satellit- och kabeldirektivet och principen har visat sig vara effektiv i att tillhandahålla gränsöverskridande lösningar utan negativa effekter för rättsinnehavarna. Genom förslaget skulle denna princip tillämpningsområde utvidgas till sådana onlinetjänster som är underordnade den ursprungliga tv-sändningen, exempelvis catch-up-tjänster som SVT Play.

Förslaget skapar ingen skyldighet för tv-bolag att sända gränsöverskridande via nätet och därför är en ökad tillgång till gränsöverskridande programinnehåll i slutändan beroende av avtalsförhandlingar mellan tv-bolag och rättsinnehavare. Förslaget skulle dock tydliggöra rättsläget och skapa större möjligheter för programföretag att sända gränsöverskridande via nätet. Landskapsregeringen stöder förslaget, som förväntas ge konsumenterna bättre tillgång till tv-program från andra EU-länder. Förslaget kommer nu att börja behandlas parallellt i rådet och parlamentet, och rådets första behandling är den 3-4 oktober. Du kan läsa mer om förslaget [här](#).

Fiskekvoter för Östersjön 2017

Kommissionen utkom den 29 augusti med sitt förslag till förordning om fastställande av 2017 års fiskekvoter i Östersjön. Genom förordningen regleras kvoterna för fem olika fiskarter i Östersjön, varav fyra (strömming, vassbuk, torsk och lax) har stor betydelse för det åländska fisket och den femte (rödspätta) tidvis kan utgöra bifångst vid fiske av torsk i södra Östersjön. Enligt förslaget skulle kvoterna för strömming, vassbuk och lax öka. Beträffande torskkvoterna är dock beståndet på en ytterst kritisk nivå och det föreslås därför en kraftig sänkning av torskkvoterna. Landskapsregeringen och Finland har i viss mån olika ståndpunkter om förslaget. Landskapsregeringen stöder kommissionens förslag, medan Finland förespråkar mindre ökning av lax- och vassbukskvoten. Finland anmälde officiellt Ålands avvikande ståndpunkt vid rådets arbetsgruppsmöte den 15 september. Rådet beslutar själva om fiskekvoterna och man förväntas anta förslaget den 10-11 oktober. Du kan läsa mera [här](#).

Fisketekniska åtgärder

Kommissionen utkom 11 mars med förslag till förordning om bevarande av fiskeresurserna och skydd av marina ekosystem genom tekniska åtgärder. Genom förslaget ändras strukturen på befintliga rättsakter så att allt samlas under en enda förordning. För åländsk del är förslagets artikel 10 om drivgarnsförbud i Östersjön central. Finland stöder ett fortsatt drivgarnsförbud. Landskapsregeringen delar inte Finlands syn och anser att förbudet innebär att fiskare i Östersjön inte behandlas lika som fiskare i andra regioner. Införandet av förbudet 2008 har även medfört stora inkomstbortfall för landskapets fiskare. Finland anmälde officiellt Ålands avvikande ståndpunkt vid rådets arbetsgruppsmöte den 22 september. Av övriga medlemsstater är det endast Polen som uttryckt en vilja att häva eller lindra förbudet. Du kan läsa mera om förslaget [här](#).

Åläningar i Bryssel

Andreas Dahlén – tjänsteman vid EU-kommissionen

För snart 6 år sedan blev jag utstationerad av Ålands landskapsregering vid Kommissionens general-direktorat för forskning och innovation. Under mina år vid Kommissionen, som numera är min formella arbetsgivare, har jag arbetat med en mängd olika frågor som rör det Europeiska forskningsområdet. Det har inkluderat allt ifrån visumfrågor, nationella socialförsäkringar till alternativa investeringar. De senaste åren har mitt arbete emellertid mer och mer kommit att handla om skapandet av

Europas första gränsöverskridande pensionssystem - RESAVER.

Att byta jobb och därigenom få en ny arbetsgivare i ett annat land innebär i de flesta fall också nya villkor för tjänstepensionssparandet. Pensionen kan påverkas negativt om man byter jobb, särskilt om det sker ofta och om det innebär att man får en ny pensionsförsäkring varje gång. Att ha många olika pensionsförsäkringar är nästan undantagslöst en förlustaffär. Det uppstår kostnader varje gång en ny försäkring skapas. Det innebär också att löpande förvaltnings- och administrationskostnader ska betalas för varje försäkring. Detta riskerar att urholka sparandet. I kombination med att sparkapitalet inte är samlat, är risken stor för att sparandet förräntas dåligt. Att dessutom ha sitt pensionssparande spritt i olika länder och därmed reglerat på olika sätt, kan bli en riktigt komplicerad och dålig affär för en enskild person.

För arbetsgivare som är beroende av kompetens som finns i andra länder kan frågor som handlar om pension vara komplicerade, både administrativt och ekonomiskt, men också betydelsefulla ur ett konkurrensperspektiv. Arbetsgivare i forskningsintensiva branscher i Europa har länge tittat avundsjukt på USA där regelverken uppfattas som enklare och bidrar till bättre förutsättningar att erbjuda bra pensionslösningar och därmed också till att rekrytera den bästa kompetensen.

För att främja rörligheten för forskare beslutade Kommissionen att stödja etableringen av ett skraddarsytt tjänstepensionssystem för offentliga och privata organisationer som bedriver forskning och utveckling. Genom RESAVER ska forskare inte behöva förändra sitt pensionssparande när de byter arbetsgivare och flyttar mellan olika länder. Tanken är att forskare ska behålla en och samma försäkring oavsett för vem eller var de arbetar. Till fördelarna med RESAVER hör också lägre kostnader för förvaltning av pensionskapital och administration samt investeringsalternativ av mycket hög klass.

RESAVER är ett revolutionerande pensionssystem som dels kommer att bana väg till helt nya typer av pensionssparande samt undanröja befintliga hinder för fri rörlighet för arbetstagare i kunskapsintensiva sektorer. RESAVER är följaktligen ett stort steg mot en Europeisk arbetsmarknad för forskning och utveckling och i längden skapandet av ett mer konkurrenskraftigt Europa.

På agendan

3-6 oktober har Europaparlamentet plenumsammanträde i Strasbourg. Intressekonflikter mellan nuvarande och tidigare kommissioner är på agendan efter att kommissionens f.d. ordförande Manuel Barroso blivit utnämnd som rådgivare på investmentbanken Goldman Sachs och ex-kommissionären Neelie Kroes olovliga ledarställning i ett bolag registrerat i Bahamas under hennes mandatperiod uppdagats. Därutöver behandlas bl.a. den kommande klimatkonferensen i Marrakesh och Greklands ekonomiska situation under veckan.

10-11 oktober sammanträder medlemstaternas fiske- och jordbruksministrar för att bl.a. diskutera fiskekvoter.

11 oktober presenterar kommissionen sitt energieffektivitetspaket.

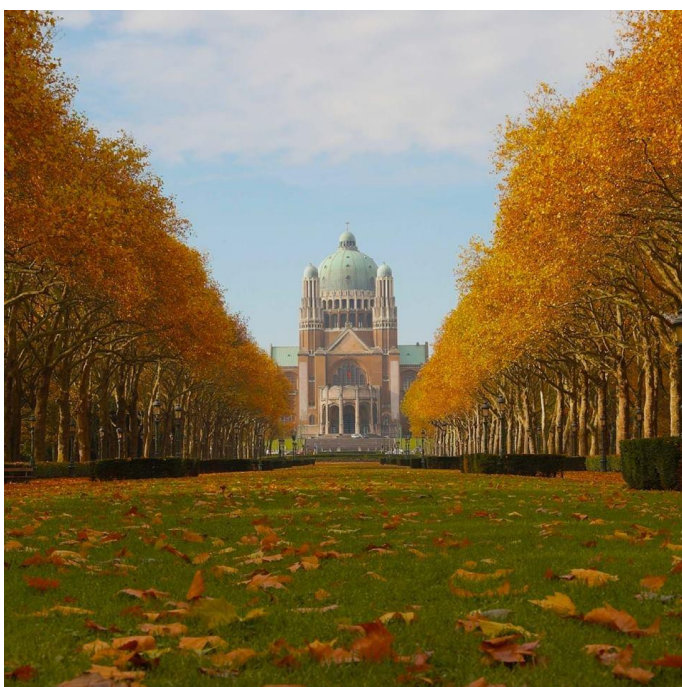
13 oktober sammanträder Europaparlamentets Panama Papers-kommitté, där parlamentariker Nils Torvalds är medlem.

10-14 oktober är Ålands specialrådgivare Marcus Thörnroos på Åland för att diskutera aktuella EU-ärenden med kollegorna vid landskapsregeringen och andra berörda intressenter. Hör av dig om du vill diskutera något aktuellt ärende eller EU överlag.

20-21 oktober har Europeiska rådet toppmöte. På dagordningen står migration, handelsfrågor och EU:s relation till Ryssland.

Nästa nyhetsbrev utkommer i början av november.

Kontakta oss gärna per epost marcus.thornroos@formin.fi / filip.nordlund@formin.fi, telefon +32 2 2878 459 / +32 2 28 78 639 eller via vår Facebook-sida [Åland i EU](#).

Efter ett soligt september har hösten kommit till Bryssel. Här gestaltad i form av Koekelbergbasilikan i Bryssel, färdigställd 1969 efter 64 års arbete.